

Ewa Podgórska-Rakiel
Michał Szypniewski

Zatrudnianie w Polsce cudzoziemców spoza UE

Wolters Kluwer

Ewa Podgórska-Rakiel
Michał Szypniewski

Zatrudnianie w Polsce cudzoziemców spoza UE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 maja 2018 r.

Recenzent

Dr hab., prof. UG Monika Tomaszewska

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Paulina Staniszevska

Opracowanie redakcyjne i łamanie

JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

The logo for 'prawolubni' features the word in a lowercase, serif font. A small heart symbol is positioned above the letter 'i'. Below the text, there are three horizontal wavy lines.

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-695-8

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	13
Rozdział 1	
Zatrudnianie cudzoziemców – uwagi terminologiczne	15
Rozdział 2	
Kompetencje starosty w związku z zatrudnieniem cudzoziemców	19
1. Uwagi ogólne	19
2. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy	20
2.1. Cudzoziemcy uprawnieni do pracy na podstawie oświadczenia	20
2.2. Treść wniosku	21
2.3. Warunki wpisu oświadczenia do rejestru	23
2.4. Okres zatrudnienia	24
2.5. Bez wpisu nowego oświadczenia	24
2.6. Obowiązek informowania starosty	25
2.7. Czas oczekiwania na wpis do ewidencji	26
2.8. Oświadczenie o niekaralności	26
2.9. Odmowa wydania decyzji wpisania oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń	27
2.10. Uprawnienie starosty do pozyskiwania informacji i rejestry	30
2.11. Możliwość zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku	32
2.12. E-urząd	34
2.13. Nielegalne zatrudnienie	38
3. Zezwolenie na pracę sezonową	38
3.1. Praca sezonowa po 1.01.2018 r.	41
3.2. PKD pracy sezonowej	42
3.3. Właściwość starosty	44
3.4. Dokumenty do wniosku	45
3.5. Przesłanki wydania zezwolenia typu S	47

3.6. Opłata	48
3.7. Test rynku pracy	49
3.8. Procedura krajowa oraz dla oczekujących poza Polską	49
3.9. Zezwolenie dla konkretnej osoby	51
3.10. Okres zatrudnienia	52
3.11. Zakwaterowanie	53
3.12. Przesłanki uchylenia zezwolenia na pracę sezonową	54
3.13. Odmowa wydania zezwolenia na pracę sezonową	55

Rozdział 3

Decyzje wojewody wydawane w związku z zatrudnieniem cudzoziemców ...	57
1. Uwagi ogólne	57
2. Zezwolenie na pracę	58
2.1. Uwagi wprowadzające	58
2.2. Zezwolenie na pracę a legalny pobyt	59
2.3. Rodzaje zezwoleń na pracę	61
2.4. Postępowanie w sprawie zezwoleń na pracę	62
2.4.1. Organ właściwy	62
2.4.2. Złożenie wniosku o zezwolenie na pracę	63
2.4.3. Opłacenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę	65
2.4.4. Wydanie zezwolenia na pracę	66
2.4.5. Termin na wydanie zezwolenia na pracę	70
2.4.6. Okres ważności zezwolenia na pracę	71
2.4.7. Treść zezwolenia na pracę	73
2.4.8. Przedłużenie zezwolenia na pracę	76
2.5. Obowiązki pracodawcy związane z wydaniem zezwolenia na pracę ...	77
2.6. Odmowa wydania zezwolenia na pracę	80
2.7. Możliwość odmowy wydania zezwolenia na pracę	81
2.8. Odwołanie od decyzji odmownej	82
2.9. Uchylenie zezwolenia na pracę (art. 88k u.p.z.)	82
2.10. Wygaśnięcie zezwolenia na pracę	83
2.11. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów dotyczących zezwoleń na pracę	84
2.12. Zwolnienie z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę	86
3. Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę	89
3.1. Uwagi wprowadzające	89
3.2. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę	90
3.3. Odmowa wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę	93
3.4. Treść decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę	95
3.5. Zmiana zezwolenia na pobyt czasowy i pracę	96
3.6. Cofnięcie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę	97

4. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji	98
5. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa	99
6. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu korzystania z mobilności długoterminowej	101
7. Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy przez cudzoziemca delegowanego przez pracodawcę zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	102

Rozdział 4

Wybrane aspekty prawa pracy związane z zatrudnianiem cudzoziemców ...	103
1. Uwagi ogólne	103
2. Zawarcie umowy	104
3. Treść umowy	105
4. Obowiązki pracodawcy przed dopuszczeniem do pracy	106
5. Zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo	107
Agencje zatrudnienia	109
6. Wynagrodzenie	109
7. Choroba	111
8. Urlop	112
9. Rozwiązanie umowy	113
10. Świadczenie pracy i ekwiwalent za niewykorzystany urlop	114
11. Zatrudnianie cudzoziemców a zbiorowe prawo pracy	114
11.1. Wolność koalicji związkowej	115
11.2. Kto może być związkowcem	116
11.3. Utworzenie związku zawodowego	118
11.4. Szczególna ochrona działaczy związkowych	119
11.5. Pracodawca nie dowie się, kto jest członkiem związku zawodowego ...	122
11.6. Praca tymczasowa a uprawnienia związkowe	123
11.7. Zwolnienia od pracy cudzoziemców pełniących funkcje związkowe ..	124
11.8. Akcje protestacyjne i strajk	125

Rozdział 5

Organy właściwe do kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców	126
1. Państwowa Inspekcja Pracy	126
2. Straż Graniczna	130

Modele zatrudniania cudzoziemców / zatrudnianie cudzoziemców

krok po kroku	133
----------------------------	------------

Najczęściej popełniane błędy	135
1. Termin ważności wizy	135
2. Stawka godzinowa przy zleceniu	135
3. Aktualizacja wysokości stawki na początku roku	136
4. Bez zawodu	136
5. Samozatrudnienie	136
6. Miejsce zamieszkania	137
7. Brak zameldowania	137
8. Oznaczenia załączników	137
9. Zapisane strony paszportu	138
10. Potrzeby pracodawcy	138
11. Upoważnienie zwykle zamiast notarialnego	138
12. Malarz nie wykonuje dzieła	139
 Bibliografia	 141
 Załączniki	 143
1. Oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi	145
2. Oświadczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi dotyczące okoliczności, o których mowa w art. 88j ust. 1 pkt 3–7 ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	147
3. Oświadczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi dotyczące okoliczności, o których mowa w art. 88z ust. 5 pkt 1–6 ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	149
4. Oświadczenie podmiotu działającego jako agencja pracy tymczasowej o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi w charakterze pracownika tymczasowego	151
5. Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	153
6. Wniosek podmiotu działającego jako agencja pracy tymczasowej o wydanie zezwolenia na pracę sezonową	157
7. Zezwolenie typ S na pracę sezonową	161
8. Przedłużenie zezwolenia typ S nr .../... na pracę sezonową cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	163
9. Upoważnienie starosty	165
10. Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	167
11. Rozporządzenie nr 1 Wojewody Mazowieckiego z 25.01.2016 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Mazow. poz. 865)	171

12. Zarządzenie Wojewody Pomorskiego z dnia 25 września 2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Pomor. poz. 3359)	173
13. Informacja starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu	177
14. Zezwolenie typ ... nr .../... na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	179
15. Wniosek o wydanie przedłużenia zezwolenia na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	181
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 2.02.2018 r. w sprawie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy	183
17. Rozporządzenie nr 1 Wojewody Dolnośląskiego z 21.12.2015 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców, obowiązujących w województwie dolnośląskim (Dz.Urz. Woj. Dolno. poz. 6061)	225
18. Zarządzenie nr 158/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 9.06.2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Kujaw. poz. 2576)	227
19. Rozporządzenie nr 1/2017 Wojewody Łódzkiego z 13.01.2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Łódzk. poz. 397)	231
20. Rozporządzenie nr 14 Wojewody Lubelskiego z 31.12.2009 r. w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców w województwie lubelskim (Dz.Urz. Woj. Lubel. z 2010 r. poz. 15)	233
21. Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego z 31.01.2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców obowiązujących w województwie lubuskim (Dz.Urz. Woj. Lubus. poz. 269)	235
22. Rozporządzenie (Nr poz. Rej. 30/17) Wojewody Małopolskiego z 8.12.2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Małop. poz. 8884)	237
23. Rozporządzenie Nr 0151/P/2/10 Wojewody Opolskiego z 16.02.2010 r. w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców w województwie opolskim (Dz.Urz. Woj. Opols. poz. 371)	239
24. Rozporządzenie Nr 1/2015 Wojewody Podkarpackiego z 29.05.2015 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Podka. poz. 1741)	241
25. Rozporządzenie Nr 5/09 Wojewody Podlaskiego z 22.06.2009 r. w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców w województwie podlaskim (Dz.Urz. Woj. Podla. poz. 1497)	245
26. Zarządzenie Nr 264/16 Wojewody Śląskiego z 27.07.2016 r. w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa śląskiego (Dz.Urz. Woj. Śląsk. poz. 4165)	249

---

27. Rozporządzenie Nr 1/2017 Wojewody Świętokrzyskiego z 10.01.2017 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Święt. poz. 281)	251
28. Zarządzenie Nr 119 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 15.04.2016 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców (Dz.Urz. Woj. Warmi. poz. 1782)	253
29. Rozporządzenie Nr 1 Wojewody Wielkopolskiego z 7.07.2016 r. w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa wielkopolskiego (Dz.Urz. Woj. Wielk. poz. 4579)	255
30. Zarządzenie Nr 171/2010 Wojewody Zachodniopomorskiego z 15.04.2010 r. w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz.Urz. Woj. Zacho. poz. 594)	259

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

dyrektywa 2014/36/UE	- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z 26.02.2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego (Dz.Urz. UE L 94, s. 375)
k.k.	- ustawa z 6.06.1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2017 r. poz. 2204 ze zm.)
Konstytucja RP	- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
konwencja nr 87	- Konwencja nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych przyjęta w San Francisco 9.07.1948 r. (Dz.U. z 1958 r. poz. 125)
k.p.	- ustawa z 26.06.1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zm.)
k.p.a.	- ustawa z 14.06.1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.)
p.p.m.	- ustawa z 4.02.2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 1792)
p.p.s.a.	- ustawa z 30.08.2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2017 r. poz. 1369 ze zm.)
rozporządzenie PKD	- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 8.12.2017 r. w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. poz. 2348)
r.w.z.	- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 7.12.2017 r. w sprawie wydawania zezwolenia na pracę cudzoziemca oraz wpisu oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń (Dz.U. poz. 2345)
TFUE	- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
u.c.	- ustawa z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2017 r. poz. 2206 ze zm.)
u.m.w.	- ustawa z 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2017 r. poz. 847)
u.p.i.p.	- ustawa z 13.04.2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 623)
u.p.z.	- ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 ze zm.)
u.SG	- ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2365 ze zm.)

-
- u.s.p.w.p. – ustawa z 15.06.2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 769)
- u.z.z. – ustawa z 23.05.1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1881)

Inne

- MOP – Międzynarodowa Organizacja Pracy
- NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
- PIP – Państwowa Inspekcja Pracy
- PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
- PUP – powiatowy urząd pracy
- SA – sąd apelacyjny
- SN – Sąd Najwyższy
- TK – Trybunał Konstytucyjny
- TS – Trybunał Sprawiedliwości
- WSA – wojewódzki sąd administracyjny

WPROWADZENIE

Rynek pracy obecnie jest w dużej mierze rynkiem wielokulturowym. Polskie firmy decydują się na zatrudnienie cudzoziemców, gdy brakuje pracowników na lokalnym rynku pracy. Choć podstawowa zasada, jaka powinna przyświecać takiemu zatrudnieniu, to uzupełnianie, a nie zastępowanie Polaków, to praktyka bywa zupełnie inna. Przedsiębiorcy polscy rekrutują pracowników bezpośrednio za granicą, pomagają w załatwianiu dokumentów pobytowych oraz legalizacji zatrudnienia. Znajomość obowiązujących w Polsce procedur związanych z zatrudnianiem cudzoziemców niewątpliwie pomaga tak pracodawcom, jak i obcokrajowcom, dlatego zawarte w książce informacje mogą usprawnić proces ich zatrudniania.

Oddajemy w Państwa ręce publikację, która może stanowić swoistą mapę drogową. Liczne odesłania do przepisów zawarte w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w ustawie o cudzoziemcach stanowią często powód nieświadomego nielegalnego zatrudnienia. Należy pamiętać, że decyzje starosty i wojewody muszą być realizowane dokładnie tak, jak zostały wydane. Nie wolno zatrudnić obywatela Ukrainy na innych zasadach niż np. w zezwoleniu na pracę. Nie wolno zmienić cudzoziemcowi ani liczby godzin, ani wysokości wynagrodzenia, jeżeli przesłanki wydania zezwolenia były inne. Tym bardziej pracownik nie może w sposób dowolny zmieniać pracodawcy. Liczne nadużycia były podstawą istotnej nowelizacji przepisów w styczniu 2018 r. Ustawodawca z jednej strony uszczelnił regulację, aby nie dochodziło do nadużyć, z drugiej – realizuje wymogi unijne w tym zakresie.

Książka podzielona została na dwie części: pierwszą – odnoszącą się do czynności starosty i drugą – omawiającą kompetencje wojewody w zakresie zatrudniania cudzoziemców. Ponadto autorzy podjęli się analizy tematu z punktu widzenia przepisów indywidualnego oraz zbiorowego prawa pracy. Podkreślenia wymaga, że w Krajowym Rejestrze Sądowym jest już zarejestrowany pierwszy związek zawodowy zrzeszający pracowników będących obywatelami Ukrainy. Każdy pracujący w Polsce, bez względu na narodowość, może zrzeszać się w związku zawodowym oraz pełnić funkcje związkowe. Prawo koalicji związkowej obcokrajowców, nieznaną często języka polskiego, może uchronić wielu z nich przed wyzyskiem, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem.

Celem autorów było omówienie przepisów w sposób kompleksowy. Regulacje ustawowe uzupełnione są przez przykłady praktyczne. Mamy zaś nadzieję, że część opracowania zatytułowana „Najczęściej popełniane błędy” – uchroni przed ich powtórzeniem.

Rozdział 1

ZATRUDNIANIE CUDZOZIEMCÓW – UWAGI TERMINOLOGICZNE

Chociaż problematyka zatrudniania cudzoziemców w Polsce nabiera jeszcze większego znaczenia niż choćby 3 lata temu¹, to obowiązujące przepisy dotyczące zatrudnienia cudzoziemców są nadal bardzo skomplikowane². Kwestia zatrudniania cudzoziemców jest obecnie przedmiotem regulacji ustawy z 12.12.2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2017 r. poz. 2206 ze zm.), ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 ze zm.) oraz ustawy z 15.06.2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 769). Należy wyjaśnić, że w przywołanych ustawach pojęcie cudzoziemca nie jest jednolite. Zgodnie z art. 3 pkt 2 u.c. cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego. Jest to najszersza definicja cudzoziemca, cudzoziemiec *sensu largo*. W ten sam sposób cudzoziemiec jest rozumiany przez ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 2 ust. 1 pkt 7 u.p.z.). Węższa definicja cudzoziemca została przedstawiona w art. 1 ust. 2 u.s.p.w.p., zgodnie z którym cudzoziemiec jest osobą niebędącą:

- 1) obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- 2) obywatelem państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 3) obywatelem Konfederacji Szwajcarskiej;
- 4) członkiem rodziny cudzoziemców, o których mowa w pkt 1–3, który do nich dołącza lub z nimi przebywa

(członkowie tych czterech grup będą w dalszej kolejności określane jako obywatele krajów UE).

---

¹ Por. E. Bielik-Jomaa, *Zatrudnianie cudzoziemców*, red. Z. Góral, Warszawa 2015.

² Od 2005 r., kiedy sformułowano tę tezę, poziom zawiloci przepisów regulujących zatrudnienie cudzoziemców nie uległ zmianie. Por. A. Kisielewicz, *Praca cudzoziemców w Polsce*, cz. 1, „Monitor Prawa Pracy” 2005/3, s. 68.

Ustawa o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej implementuje bowiem przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z 18.06.2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz.Urz. UE L 168, s. 24). Zakres podmiotowy ww. ustawy dotyczy zatem cudzoziemca *sensu stricto* – obywatela spoza krajów UE.

Z uwagi właśnie na swobodę przepływu pracowników w krajach UE najwięcej uwagi należy poświęcić zatrudnianiu cudzoziemców *sensu stricto*. Zatrudnienie obywateli krajów UE odbywa się bowiem zasadniczo na takich samych zasadach jak zatrudnienie obywatela Polski. Mając to na uwadze, z punktu widzenia niniejszego opracowania omówiona zostanie tylko sytuacja cudzoziemców z państw trzecich, czyli osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej. W myśl art. 20 ust. 1 TFUE obywatelem Unii jest każda osoba mająca obywatelstwo państwa członkowskiego³. Warto przypomnieć, że obywatele Unii korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. Do obywatelstwa Unii wprost odwołuje się omawiana w dalszej części opracowania dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z 26.02.2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego (Dz.Urz. UE L 94, s. 375). W art. 3 na użytek tej dyrektywy przyjęto definicję „obywatela państwa trzeciego” jako każdą osobę, która nie jest obywatelem Unii w rozumieniu art. 20 ust. 1 TFUE.

Niemniej ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy definiuje cudzoziemca bardzo szeroko, co mogłoby sugerować, że również obywatele krajów UE muszą uzyskać zezwolenie na pracę. Naturalnie jednak w przepisach szczegółowych ustawa zwalnia obywateli UE z obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę (art. 87 ust. 1 pkt 7–10 u.p.z.). W rezultacie o wiele większe trudności napotykają pracodawcy przy zatrudnieniu cudzoziemców spoza krajów UE. W takich wypadkach konieczne jest uprzednie uzyskanie odpowiedniej decyzji administracyjnej zezwalającej na pracę i dodatkowo zalegalizowanie pobytu. Warunkami koniecznymi dla zatrudnienia cudzoziemca jest bowiem uzyskanie zezwolenia na pracę i odpowiedniego tytułu pobytowego (wizy lub karty pobytu). Zasadniczo są to wymogi od siebie niezależne, które należy spełnić łącznie (zezwolenie na pracę i tytuł pobytu). Aczkolwiek zdarzają się sytuacje, w których możliwe jest spełnienie tych dwóch warunków za pomocą jednej decyzji zezwalającej na pobyt czasowy i pracę (tzw. jednolite zezwolenie). Wreszcie uzyskanie odpowiedniego zezwolenia (np. zezwolenia na pobyt stały) zwalnia z obowiązku uzyskiwania

³ Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego, nie zastępująco jednak (art. 20 ust. 1 TFUE).

---

zezwolenia na pracę. Oznacza to, że zezwolenie na pobyt stały jest alternatywą dla zezwolenia na pracę.

Przez pojęcie zatrudnienia należy rozumieć wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą. Większe znaczenie ma jednak pojęcie **wykonywania pracy przez cudzoziemca** (art. 2 ust. 1 pkt 40 u.p.z.), co oznacza zatrudnienie, wykonywanie innej pracy zarobkowej, pełnienie funkcji w zarządach osób prawnych, które uzyskały wpis do rejestru przedsiębiorców na podstawie przepisów o Krajowym Rejestrze Sądowym lub są spółkami kapitałowymi w organizacji, lub prowadzenie spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej przez komplementariusza, lub działanie w charakterze prokurenta. Tak samo notabene rozumiane jest wykonywanie pracy w ustawie o cudzoziemcach. Z kolei pojęcie innej pracy zarobkowej oznacza wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych, w tym umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło. Właśnie tak rozumiane wykonywanie pracy w Polsce przez cudzoziemca spoza Unii Europejskiej generalnie wymaga uzyskania zezwolenia na pracę. Oznacza to, że także zatrudnienie cudzoziemca na podstawie umowy cywilnoprawnej (np. umowy agencyjnej, zlecenia, o dzieło) zasadniczo wymaga uzyskania zezwolenia na pracę (szczegóły w rozdziale 3). Praca może być również świadczona przez obywateli wybranych państw na podstawie powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi, ale dotyczy to wyłącznie obywateli Ukrainy, Białorusi, Armenii, Gruzji, Mołdawii i Rosji (szczegóły w rozdziale 2).

Ważne!

Zatrudnienie obywateli państw trzecich podlega ograniczeniom, na co wskazują przepisy dwóch podstawowych w zakresie zatrudniania cudzoziemców ustaw, tj. ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W obu aktach prawnych przewidziano warunki wykonywania na terytorium Polski pracy, która jest uznawana za legalną po spełnieniu określonych przesłanek, takich jak wpis do ewidencji oświadczeń lub zezwolenie na pracę. Aby można było zatrudnić cudzoziemca, musi być też spełniony warunek legalizacji pobytu na terytorium Polski⁴.

Ważne!

Zatrudnienie cudzoziemca na podstawie umowy cywilnoprawnej (np. umowy agencyjnej, zlecenia, o dzieło) wymaga zasadniczo uzyskania zezwolenia na pracę.

---

⁴ Szerzej na temat legalizacji pobytu zob. I. Sierocka, *Zatrudnianie cudzoziemców w Polsce*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2014, s. 374 i n.

Zatrudnianie w Polsce cudzoziemców spoza UE

Ewa Podgórska-Rakiel – doktor nauk prawnych, prawnik w Rycak Kancelaria Prawa Pracy i HR; wykładowca PPIUS Uczelni Łazarskiego; specjalistka w zakresie zatrudniania cudzoziemców i pracowników delegowanych; w latach 2017 i 2018 członkini krajowej delegacji na coroczne sesje Międzynarodowej Organizacji Pracy w Genewie; od 2003 r. współpracuje z Komisją Krajową NSZZ „Solidarność” w zakresie bieżących nowelizacji przepisów krajowych i unijnych projektowanych przez Komisję Europejską; autorka licznych publikacji z zakresu prawa pracy i ochrony danych osobowych.

Michał Szypniewski – prawnik; asystent w Katedrze Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego; autor publikacji z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych; zaangażowany w projekt *SENSE in transnational transport in the EU* dotyczący delegowania pracowników i finansowany przez Komisję Europejską.

W publikacji zostały szczegółowo omówione praktyczne aspekty zatrudniania cudzoziemców w Polsce. Książka zawiera porady dotyczące m.in. procedur, terminów i opłat związanych z legalizacją pobytu oraz zatrudnianiem pracowników zagranicznych.

Omawiana problematyka została ukazana w kontekście najnowszych zmian ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które obowiązują od 1 stycznia 2018 r. i są efektem wdrożenia dyrektywy 2014/36/UE w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego.

Wśród omówionych zmian należy wymienić:

- uruchomienie nowej procedury rejestracji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy w Powiatowych Urzędach Pracy,
- wydawanie nowego typu zezwolenia na pracę sezonową,
- określenie przesłanek, które powodują odmowę lub uchylenie zezwolenia na pracę sezonową.

W przystępny sposób zaprezentowano modele zatrudniania cudzoziemców (zatrudnianie cudzoziemców krok po kroku), zarówno w trybie uproszczonym, jak i w trybie zwykłym, z uwzględnieniem legalizacji pobytu.

Książka zawiera także wzory dokumentów (np. wnioski, oświadczenia, zezwolenia) oraz rozporządzenia i zarządzenia wojewody w sprawie kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców.

Publikacja przeznaczona jest dla praktyków zajmujących się problematyką zatrudniania cudzoziemców, w tym prawników, pracowników działów HR i urzędów pracy, a także właścicieli firm zatrudniających cudzoziemców.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 99 Zł (W TYM 5% VAT)

Wolters Kluwer